

שם: _____

בס"ד

תפילה בכובד ראש – דף חזרה

תשובות:

1. לפניך הסוגיא שלמדנו בנושא תפילה בכובד ראש. סדר את המשפטים לפי הסדר הנכון של הגמרא! האם אתה יכול לעשות את זה בלי להסתכל בגמרא? רשום את מספרי המשפטים בתיבה שמשמאל לפי הסדר הנכון!
 1. א"ר אלעזר: דאמר קרא (שמואל א א, י) "והיא מרת נפש"
 2. אלא א"ר נחמן בר יצחק: מהכא – (תהלים ב, יא) "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה"
 3. אלא א"ר יוסי בר' חנינא: מהכא (תהלים ה, ח) "ואני ברב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך"
 4. מנה"מ?
 5. ממאי? דילמא לעולם אימא לך "הדרת" ממש!
 6. ממאי? דילמא דוד שאני דהוה מצער נפשיה ברחמי טובא!
 7. אל תקרי "בהדרת" אלא "בחדרת"!
 8. כי הא דרב יהודה הוה מציין נפשיה והדר מצלי
 9. אלא אמר ר' יהושע בן לוי: מהכא – (תהלים כט, ב) "השתחוה לה' בהדרת קדש"
 10. ממאי? דילמא חנה שאני דהות מרירא לבא טובא!

2. מושגים וביאורי מילים (כולל גם מילים ומושגים בסיסיים מהעבר)

_____ כובד ראש-
_____ שוהים שעה אחת-
_____ פיקוח נפש-
_____ רישא-
_____ סיפא-
_____ *מנא הני מילי –
_____ *בר –

*היכי – _____

מציין נפשיה – _____

והדר מצלי – _____

מהכא – _____

דילמא – _____

אימא לך – _____

אל תקרי – _____

שאני – _____

טובא – _____

*מישרא שרי – _____

*אמורא – _____

*לא קשיא – _____

3. שאלות:

1. מדוע חסידים הראשונים שהו שעה אחת? מה הבעיה בלהיכנס לבית הכנסת ולהתחיל להתפלל מיד?
2. בסיפא של המשנה - מדוע המשנה מביאה שתי דוגמאות לאיסור להפסיק באמצע התפילה? כלומר מה ההבדל בין המקרה הראשון למקרה השני?
3. האם בכל מצב יהיה אסור להשיב שלום למלך?
4. האם בכל מצב יהיה אסור לזוז כדי להתרחק מהנחש?
5. רשום את המקור (הספר בתנ"ך ואת הפסוק) של כל אחת מארבע התשובות של הגמרא. (מטרת השאלה: יש לדעת כיצד להשתמש ב"תורה אור" - מקורות הפסוקים המובאים בדברי הגמרא!)
6. מדוע אי אפשר ללמוד מחנה?
7. מדוע אי אפשר ללמוד מדוד?
8. מדוע לא ללמוד מהפסוק "בהדרת קודש"?
9. מהי מסקנת הסוגיא - מאיזה פסוק אנו למדים שחייבים להתפלל בכובד ראש?
10. מאיזה ספר התשובה הסופית? איזו שאלה ניתן לשאול על כך?
11. מה התשובה?

שאלות בונים:

1. מדוע המשנה הביאה שתי דוגמאות להסביר את הדין שלא מפסיקים באמצע התפילה: המלך שואל בשלומו וגם נחש כרוך על עקיבו?
2. איזו שאלה הקשינו על התשובה הסופית של הגמרא (לשאלה מנין לנו שצריך להתפלל בכובד ראש)? (רמז הקשינו על התשובה מאחת הדחיות האחרות של הגמרא).

שם:

ה התשובה השאלה ששאלנו (בשאלה הקודמת)?

בס"ד

תפילה בכובד ראש - תשובות

1. יש לדעת את סדר המשפטים בגמרא, כמו שמופיע בדף החזרה.
2. מושגים וביאורי מילים (כולל גם מילים ומושגים בסיסיים מהעבר)

כובד ראש- בהכנעה וביראה, בכוונה גדולה.

שוהים שעה אחת- ממתינים שעה אחת, מתכוננים בזמן הזה לתפילה.

פיקוח נפש- מצב של סכנת נפשות. במצב זה מותר להפסיק את התפילה.

רישא- החלק הראשון של המשנה (מהמילה ראש).

סיפא- החלק האחרון של המשנה (מהמילה סוף).

*מנא הני מילי - מנין אלו המילים? כלומר, מה המקור לדין הזה?

*בר - בן

*היכי - איך?

מציין נפשיה - מקשט עצמו, כלומר, מתלבש יפה

והדר מצלי- ואחר כך מתפלל (צלותא = תפילה).

מהכא- מכאן

דילמא - אולי (שמא)

אימא לך- אומר לך

אל תקרי- אל תקרא

שאני- שונה

טובא- יותר, עוד

*מישרא שרי - מותר

*אמורא – חכם של הגמרא (ברבים, אמוראים)

*לא קשיא – לא קשה

3. שאלות:

1. מדוע חסידים הראשונים שהו שעה אחת? מה הבעיה בלהיכנס לבית הכנסת ולהתחיל להתפלל מיד?
2. בסיפא של המשנה - מדוע המשנה מביאה שתי דוגמאות לאיסור להפסיק באמצע התפילה? כלומר מה ההבדל בין המקרה הראשון למקרה השני? **דוגמא אחת מלמדת לגבי הפסקה בדיבור (שלום למלך), ודוגמא אחת מלמדת על הפסקה בתנועה (נחש כרוך על עקיבו).**
3. האם בכל מצב יהיה אסור להשיב שלום למלך? **במצב של פיקוח נפש מותר להפסיק. במשנה מדובר שאין חשש פיקוח נפש.**
4. האם בכל מצב יהיה אסור לזוז כדי להתרחק מהנחש? **כמו בתשובה הקודמת.**
5. רשום את המקור (הספר בתנ"ך ואת הפסוק) של כל אחת מארבע התשובות של הגמרא. (מטרת השאלה: יש לדעת כיצד להשתמש ב"תורה אור" - מקורות הפסוקים המובאים בדברי הגמרא!) **למבחן יש לדעת להתמצא בתורה אור – העיגול הקטן שמציין פסוק וכיצד למצוא את הספר בתנ"ך שבו הפסוק מופיע, כפי שכתוב בשוליים של הגמרא מול העיגול. יש גם לדעת מה פירוש "שם", שמציין אותו ספר כמו במקור הקודם.**
6. מדוע אי אפשר ללמוד מחנה? **כי חנה שונה מאנשים רגילים בכך שהיתה מרת נפש במיוחד בעקבות עקרותה.**
7. מדוע אי אפשר ללמוד מדוד? **דוד היה שונה בכך שהיה מתעסק הרבה בתפילה ובקשת רחמים מה'.**
8. מדוע לא ללמוד מהפסוק "בהדרת קודש"? **מפני שאנחנו צריכים את הפסוק הזה ללמד אותנו להתלבש בצורה מכובדת לפני התפילה, כפי שרוב יהודה היה עושה.**
9. מהי מסקנת הסוגיא - מאיזה פסוק אנו למדים שחייבים להתפלל בכובד ראש? **עבדו את ה' ביראה. עבודה שבלב = תפילה.**
10. מאיזה ספר התשובה הסופית? איזו שאלה ניתן לשאול על כך? **מספר תהילים. השאלה שצריך לשאול היא: כיצד ניתן ללמוד מהפסוק "עבדו את ה' ביראה", הרי פסוק זה הוא מתהילים וכבר אמרנו שדוד המלך (שכתב ספר זה) היה שונה ואין ללמוד ממנו שיש להתפלל בכוונה!**
11. מה התשובה?

במקור שדחינו כתוב "ואני ברוב חסדך... אשתחוה אל היכל קדשך
ביראתך". שם דוד אמר "ואני" כלומר, הוא דיבר על עצמו. הפסוק
שהגמרא מביאה כמסקנה הסופית הוא בלשון רבים, כלומר דוד אומר
"עבדו את ה' ביראה" – שייך לכולם.